

Strategi for forskning i Vestre Viken

2019 - 2022

STRATEGI FOR FORSKNING I VESTRE VIKEN 2019–2022

1. Innledning

Helseforskning er virksomhet som utføres med anerkjente vitenskapelige metoder for å frembringe ny kunnskap og erkjennelse som på kort eller lang sikt kan være relevant for pasientbehandling og for helsetjenesten. Helseforskning er viktig for å fremskaffe ny kunnskap og bidra til økt kompetanse, slik at helsetjenesten blir mest mulig kunnskapsbasert.

Denne forskningsstrategien bygger på Regional strategi for forskning for Helse Sør-Øst (HSØ). Forskningsstrategien er et førende dokument som skal ligge til grunn for planlegging og organisering av forskning i Vestre Viken, ved tildeling av interne forskningsmidler, samt utvikling av satsingsområder.

2. Visjon

Forskning i Vestre Viken skal ha høy kvalitet, baseres på samarbeid, god ressursutnyttelse og komme pasientene til gode. Vestre Viken skal ha en kultur der forskning er en integrert del av det kliniske arbeidet og er viktig og verdiskapende.

3. Forskning

Alle helseforetak har forskning som én av sine fire lovpålagte hovedoppgaver, og er av Helse- og omsorgsdepartementet tillagt ansvar for klinisk pasientrettet forskning. Alle sykehus har ansvar for å utføre forskning med utgangspunkt i pasientnære kliniske problemstillinger, translasjonsforskning som bidrar til implementering i praksis, epidemiologiske prosjekter og helsetjenesteforskning, inkludert forskningsmessig utnyttelse av behandlingskvalitetsregistrene. Vestre Vikens mål er å bruke minst 1 % av driftsbudsjettet (totalkostnadene) til forskning. HSØ brukte 5 % av driftsbudsjettet til forskning i 2017. Forskning og publisering av forskningsresultater gjennomføres i henhold til gjeldende lov- og regelverk, internasjonale retningslinjer og avtaler. God forskningsetikk er den enkelte forskers og prosjektleders ansvar og helseforetakets systemansvar. Vestre Vikens internkontroll skal fange opp avvik i fremdrift, faglig innhold, etisk standard og økonomi i forskningsprosjektene. Vestre Viken har et eget forskningsutvalg (FU) som fungerer som et faglig rådgivende organ innen forskning. Forskningsutvalget er et aktivt utvalg som utvikler og fremmer forskning i Vestre Viken i samarbeid med forskningsdirektør. FU er rådgivende for klinikkene i forskningsrelaterte spørsmål. Den sentrale forskningsenheten er organisert i stabsområdet fag.

Satsingsområder for forskning

For å styrke forskningen definerer Vestre Viken satsingsområder. Et satsingsområde for forskning er et tematisk forskningsområde der Vestre Viken har spesiell vitenskapelig tyngde som ønskes videreutviklet i foretaket. Forskere i hele foretaket har mulighet for å knytte seg til satsingsområdet. Satsingsområder er et viktig signal overfor eksterne samarbeidspartnere og kan styrke miljøene slik at disse hevder seg både nasjonalt og internasjonalt. Ved å styrke

enkelte miljøer, vil disse kunne bidra til å løfte andre forskere i Vestre Viken gjennom samarbeidsprosjekter. Det har vært en omfattende prosess for å definere satsingsområder for forskning, basert på gitte kriterier (2.1. handlingsplan). Dette har ledet frem til to satsingsområder:

- **Hjerte og hjerne – tverrfaglig forskning på atrieflimmer og hjerneslag**
«Heart and brain research group – interdisciplinary research on atrial fibrillation and stroke»
Mer enn 10 % av befolkningen over 65 år har hjerterytmeforstyrrelsen atrieflimmer. Atrieflimmer er årsak til ett av tre hjerneslag, med store personlige og samfunnsmessige konsekvenser. Forskergruppen arbeider tverrfaglig med utstrakt nasjonalt og internasjonalt samarbeid, og undersøker sammenhenger mellom hjertesykdom (særlig atrieflimmer) og hjerneslag. Forskningen vil gi økt kunnskap om genetiske forhold, sykdomsmekanismer, forekomst, tidlig oppdagelse, diagnostikk, forebygging og behandling.
- **Alvorlig psykisk lidelse: Tidlige karakteristika og forløp over tid**
«Early development and life-course of severe mental disorders (EARLY-MENT)»
Satsingsområdet omfatter forskning på de tidligste kliniske kjennetegn på utvikling av alvorlige psykiske lidelser, særlig schizofreni/psykose og bipolar lidelse, og deres forløpstrekk over tid. Disse tilstandene har en samlet forekomst i befolkningen på 6-8 %, med store personlige, familiære og samfunnsmessige konsekvenser. Forskningen er utpreget tverrfaglig, med et bredt nettverk av regionale, nasjonale og internasjonale samarbeidspartnere, og vil bidra til ny og utdypet kunnskap om og forståelse av forebygging, tidlig oppdagelse, diagnostikk og behandling.

Ved å være et satsingsområde, vil oppmerksomheten omkring forskningen øke. Det vil være positivt med tanke på rekruttering av både forskere og pasienter. Satsingsområdene skal årlig avgi en kort rapport om arbeidet og fremdriften på området.

I løpet av strategiperioden skal det bygges opp minst ett somatisk forskningsmiljø på Drammen sykehus som oppfyller kriteriene til å defineres som satsingsområde. Dessuten skal det halvveis i strategiperioden vurderes om det skal tas inn ytterligere ett eller flere satsingsområder.

Det skal samtidig satses bredt på forskning i Vestre Viken for å øke forskningsaktiviteter på alle avdelinger med klinisk virksomhet.

Kommunene har gitt tydelige tilbakemeldinger om betydningen av samarbeid om forskning på samhandling og gode pasientforløp. I tråd med Helse- og omsorgsdepartementets samhandlingsforskningsstrategi (2012-2015) har Vestre Viken gjennomført flere sentrale samhandlingsprosjekter med påfølgende kvalitetsvurderinger og pågående forskningsbaserte evalueringer. Det skal også i tiden fremover stimuleres til samhandlingsforskning av god kvalitet og med høy relevans for pasienten og for helsetjenesten.

4. Infrastruktur

Det skal legges til rette for forskning i alle klinikkene. Dette innebærer at det i alle klinikker/avdelinger skal avsettes nødvendige ressurser til stillinger, driftsmidler og areal. Det påhviler et særlig ansvar for klinikker med lav forskningsaktivitet å stimulere og tilrettelegge for forskning. Klinikken skal i større grad ta ansvar for finansiering av forskning i klinikkene. Klinikker med klinisk og diagnostisk virksomhet skal ha en forskningsansvarlig (forsknings sjef) som aktivt arbeider for og stimulerer til forskning. Det er ønskelig at forskere inngår i formaliserte forskningsgrupper. Vestre Viken skal benytte seg av de regionale støttefunksjoner for forskning som er etablert i HSØ. Det skal legges til rette for opprettelse av generelle biobanker og tematiske forskningsregistre. Infrastruktur for idèfangst, prosjektstyring og deling av innovasjonsprosjekter med andre foretak skal etableres.

5. Kompetanseutvikling

Forskning på helse er viktig for å gi pasientene kunnskapsbasert behandling, som er kjennetegnet av høy kvalitet og trygghet. Forskning vil kunne øke rekrutteringen av dyktige fagfolk. Vestre Viken skal være en medaktør i forskerutdanning, med et spesielt fokus på forskningsetikk, lover og regler for forskning. Det skal arbeides for å opprette kombinerte klinikk- og forskerstillinger, fortrinnsvis for stipendiater og postdoktorer. Vestre Viken skal videreutvikle samarbeidet med universiteter og høyskoler, hvilket innebærer flere akademiske bi-stillinger.

Det skal legges til rette for flere kombinerte stillinger for forskere. Forskningsaktivitet i avdelingene skal bidra til at foretaket kan tilby en større del av spesialistutdanningen for flere leger i spesialisering (LIS). Brukermedvirkning skal øke relevans, nytte og kvalitet i forskningen. Forskernes kompetanse på brukermedvirkning i forskning skal utvikles.

6. Hovedmål

Følgende seks hovedmål gjelder for perioden 2019–2022:

1. Forskningsaktiviteten skal øke i kvalitet og omfang.
2. Satsingsområder skal styrke forskning i hele Vestre Viken og synliggjøre forskningen nasjonalt og internasjonalt.
3. Forskningsaktiviteten skal føre til bedret utredning og/eller behandling av pasientene.
4. Antall pasienter som inkluderes i klinisk forskning skal øke.
5. Nasjonalt og internasjonalt forskningssamarbeid skal tilstrebes.
6. God forskningsformidling.

Tiltak/virkemidler, status og indikatorer for fremdrift for de seks hovedmålene er samlet i en handlingsplan. Evaluering av måloppnåelse skal utføres årlig.

7. Finansiering av forskningsaktivitet

Forskningsaktiviteten skal i det vesentlige organiseres gjennom klinikkene, og de enkelte klinikker/avdelinger skal bidra til finansieringen. Det avsettes årlig interne forskningsmidler i Vestre Viken som fordeles etter en kvalitetsvurdering av søknader. Tildelingsprosessen av forskningsmidler skal være basert på åpne kriterier og habile prosesser. En kvalitetsvurdering av søknadene blir foretatt av en uavhengig fagkomité, og forskningsdirektøren tildeler midler på vegne av administrerende direktør (AD) etter anbefaling fra Forskningsutvalget. Det skal stimuleres til økt finansiering av eksterne forskningsmidler.

HANDLINGSPLAN

1. Forskningsaktiviteten skal øke i kvalitet og omfang

- 1.1. Doble forskningsproduksjon målt i Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU)/Cristin-poeng i løpet av strategiperioden.

Status: I 2017 hadde Vestre Viken 91,15 NIFU/Cristin-poeng.

Indikator for fremdrift: Antall forskningspoeng i NIFU/Cristin.

- 1.2. Øke den forskningsmessige andelen av driftsbudsjettet til 1 %. En større andel av forskningen skal finansieres gjennom nasjonale og internasjonale finansieringskilder.

Status: Vestre Viken brukte i perioden 2014-2017 rundt 0,7 % av driftsbudsjettet til forskningsaktivitet.

Indikator for fremdrift: Rapportert ressursbruk til forskning til NIFU/ Cristin.

Antall eksternt finansierte prosjekter/søknader.

- 1.3. En kontinuerlig bevisstgjøring hos forskere og aktiv bruk av et internt kvalitetssystem for forskningsaktivitet.

Status: Prosedyrer for forskning og kvalitetsstudier er utarbeidet og implementert.

Indikator for fremdrift: Forskere skal melde en gang i året at data er korrekt lagret.

- 1.4. Stimulere og tilrettelegge for forskning generelt:

- Flere doktorgradsstipend
 - Bedre ordninger for frikjøpt tid til forskning
 - Flere kombinerte stillinger
 - Flere forskerstillinger
 - Organisering av forskningen i større grad gjennom organiserte forskningsgrupper
- Øke årsverk til forskning fra dagens nivå

Status: I 2017 rapporterte Vestre Viken 58 årsverk til forskning.

Indikator for fremdrift: Antall årsverk benyttet til forskning (NIFU/ Cristin). Antall oppmeldte ph.d.-studenter og avlagte doktorgrader.

- 1.5. Forskning i avdelinger med lav forskningsaktivitet skal styrkes.

Indikator for fremdrift: Antall oppmeldte ph.d.-studenter, antall avdelinger med forskningsaktivitet, antall publikasjoner.

- 1.6. Aktiv brukermedvirkning skal inngå i alle forskningsprosjekter, og det skal gis en begrunnelse dersom det ikke er aktuelt.

Indikator for fremdrift: Antall prosjekter med brukere som er aktivt involverte i flere faser av forskningen.

- 1.7. Vestre Viken skal i større grad unytte de regionale forskningsstøttefunksjonene til HSØ. Interne seminarer for å støtte forskning, slik som seminarer i forskningsetikk og søknadsskriving.

Status: I dag har Regional forskningsstøttefunksjon ved Oslo universitetssykehus (OUS) en rekke tilbud til forskere i HSØ.

Indikator for fremdrift: Antall seminarer, antall henvendelser til Regional forskningsstøttefunksjon.

- 1.8. Tilrettelegge for IKT-infrastruktur for forskning. Vestre Viken skal følge opp regionale satsinger for forskning, som Regionalt IKT for forskning (RIF) programmet. Tjeneste for sensitive data (TSD).

Indikator for fremdrift: Deltakelse i RIF programmet, avtale med Tjeneste for Sensitive Data (TSD) for forskningsdata.

- 1.9. Stimulere til tverrfaglige forskningsprosjekter.

Indikator for fremdrift: Antall tverrfaglige prosjekter.

- 1.10. Forskerkompetanse skal vektlegges ved ansettelse i faglige lederstillinger.

2. Satsingsområder skal styrke forskning i hele Vestre Viken og synliggjøre forskningen nasjonalt og internasjonalt

- 2.1. Flere satsingsområder for forskning i Vestre Viken kan vurderes i strategiperioden basert på kriteriene:

- Er et aktivt og synlig forskningsmiljø i Vestre Viken
- Faggruppen har utmerket seg mht å oppnå ekstern finansiering av forskningsprosjekter
- Faggruppen utmerker seg med høy forskningsproduksjon
- Faggruppen har minst tre personer med forskningskompetanse på doktorgradsnivå og erfaring med veiledererfaring. Minst en skal være på nivå med professorkompetanse.

- 2.2. Satsingsområder skal styrke og stimulere til tverrfaglig forskning innen tematiske områder på tvers av klinikkene. Satsingsområder skal synliggjøre Vestre Vikens forskning utad.

Status: To satsingsområder for Vestre Viken er definert i 2017.

Indikator for fremdrift: Satsingsområdenes samarbeid internt og eksternt, forskningsproduksjon og ekstern finansiering.

- 2.3. Det skal stimuleres til økt samhandlingsforskning av god kvalitet og høy relevans for pasientene og helsevesenet. Kommunene er en sentral samarbeidspartner for å utvikle forskning på samhandling og gode pasientforløp.

Indikator for fremdrift: Antall forskningsprosjekter med samhandling som et sentralt tema i prosjektet.

3. Forskningsaktiviteten skal føre til bedret utredning og/eller behandling av pasientene.

- 3.1. Videreutvikle kontakt med universitetene, høyskolemiljøene og forskning og utviklingsenheter (FOU) i kommunene.

Status: I oktober 2010 undertegnet Vestre Viken samarbeidskontrakter med Høgskolen i Sørøst-Norge (HSN) (nå Universitetet i Sør-Øst Norge, USN) og Universitetet i Oslo (UiO).

Indikator for fremdrift: Antallet prosjekter og publikasjoner med deltakere/-medforfattere fra USN og UiO.

- 3.2. Opprettholde og utvide infrastruktur for biobank; inklusive lokaler, frysere, overvåkningssystem, tilgangskontroll, personer og kompetanse.

Status: Bærum-, Ringerike- og Drammen sykehus har infrastruktur for biobank. Avtale med Myhrens verksted for lagring av biobank ved behov.

- 3.3. Det skal tilrettelegges for infrastruktur for generelle biobanker og tematiske registrere. Registerverktøy for forskning skal gjøres tilgjengelig.

Indikator for fremdrift: antall generelle biobanker og tematiske registre.

- 3.4. Fremme forskning med utgangspunkt i pasientnære kliniske problemstillinger.

Indikator for fremdrift: Omfanget av faktiske pågående prosjekter med en pasientnær klinisk problemstilling.

4. Antall pasienter som inkluderes i klinisk forskning skal øke

- 4.1. Minst 5 % av pasientene skal inkluderes i klinisk forskning.

Indikator for fremdrift: antall pasienter inkludert i klinisk forskning.

- 4.2. Ved aktiv brukermedvirkning i hele forskningsprosessen vil resultatene i større grad reflektere brukernes opplevelser og forskningen vil få større nytteverdi og relevans. Flere brukerrepresentanter skal involveres i forskning.

Indikator for fremdrift: antall prosjekter med brukermedvirkning i flere deler av forskningsprosessen.

- 4.3. Vestre Viken skal registrere kliniske studier på helsenorge.no for at flere pasienter skal få mulighet for å bli vurdert for deltakelse i kliniske studier.

Status: Vestre Viken har 9 registrerte studier på helsenorge.no i 2017.

Indikator for fremdrift: Alle aktuelle kliniske studier skal registreres på helsenorge.no.

- 4.4. Oppdragsforskning skal gi pasientene rask tilgang til de nye og beste behandlingsformene. Oppdragsforskning skal integreres i klinisk arbeid og bidra til

kvalifisering/utdannelse av involvert personell. Inntekter fra oppdragsforskning skal anvendes til styrkning av egeninitiert forskning og fagutvikling lokalt.

Status: 21 oppdragsstudier pr. desember 2017.

Indikator for fremdrift: Antall oppdragsstudier, antall pasienter inkludert i oppdragsstudier.

- 4.5. Vestre Viken skal styrke samarbeidet med andre foretak for gjennomføring av kliniske studier.

Status: Vestre Viken deltar i 50 multisenterstudier i 2017.

Indikator for fremdrift: antall multisenterstudier.

5. Nasjonalt og internasjonalt forskningssamarbeid skal tilstrebes

- 5.1. Tilstrebe avtalefestet samarbeid om forskningsprosjekter.

Status: I dag har Vestre Viken en rekke pågående forskningsprosjekter med avtalefestet samarbeid med eksterne institusjoner.

Indikator for fremdrift: Antallet avtaler, prosjekter og publikasjoner med eksterne deltakere/medforfattere.

- 5.2. Delta i regionale, nasjonale og internasjonale forskningsnettverk. Det er en målsetning at Vestre Viken skal være førende i forskningsprosjekter med internasjonalt samarbeid.

Indikator for fremdrift: Faktisk deltakelse i nettverk. I 2017 leder Vestre Viken 2 regionale forskningsnettverk og deltar i flere andre nettverk.

- 5.3. Øke antall kombinerte vitenskapelige stillinger tilknyttet universiteter og høyskoler, spesielt ved Universitetet i Sørøst-Norge (USN). Sikre ny tilsetting ved ledighet i eksisterende stillinger.

Status: I 2018 har Vestre Viken 8 vitenskapelige stillinger, hvorav 6 ved Universitetet i Oslo: 3 professorer, 3 førsteamanuenser. I tillegg to førsteamanuenser, henholdsvis på Oslo MET og USN.

Indikator for fremdrift: Faktisk antall stillinger.

- 5.4. Vestre Viken skal bidra aktivt for etablering og tilrettelegging av helseklynge på Brakerøya for næringsliv, forskning, innovasjon og undervisning sammen med regionale aktører.

Indikator for fremdrift: Utvikling og etablering av Helseklynge Brakerøya.

6. God forskningsformidling

- 6.1. Forskere skal bevisstgjøres på viktigheten av god forskningsformidling, og det skal stimuleres til at forskningsaktiviteter gjøres kjent i foretaket og i befolkningen gjennom presse og forskningsdager med mer. Dette arbeidet skjer i samarbeid med Kommunikasjonsavdelingen.

Status: Forskning og Kommunikasjonsavdelingen samarbeider for å synliggjøre forskning på intranett/nettsider og øke antall presseoppslag. Kurs i forskningsformidling er gjennomført. Bærum sykehus arrangerer forskningsdag.

Indikator for fremdrift: Forskningssaker på intranett og nettsider, sosiale medier, presseoppslag, kurs og seminar. Gjennomførte forskningsdager.

- 6.2. Ha innholdsrike, brukervennlige og oppdaterte intra- og internettsider der forskere og forskningsaktivitet i Vestre Viken presenteres.

Status: Inter- og intranettside om forskning.

Indikator for fremdrift: Faktisk bruk (antall treff) av intra- og internettsiden.